
ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ПРИ КВАЛІФІКАЦІЇ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Любов ТИМОШЕНКО

Станом на сьогодні у Європейському співтоваристві та й у всьому світі корупція як кримінальне правопорушення є одним з найбільш тяжких кримінальних правопорушень не лише з точки зору обсягу та кількості вчинених, а й з тих, що завдають найбільшої шкоди економіці багатьох країн.

Наприклад, за середніми підрахунками, корупція завдає щороку збитків приблизно на 1 (один) трильйон доларів США. Що стосується країн Європейського Союзу, вони в середньому через корупційні правопорушення втрачають більше 300 (трьохсот) мільярдів євро [1]; [3].

Міжнародне законодавство визначає корупційні правопорушення, виходячи з аналізу поняття корупції, та закріплює такі кримінальні правопорушення у багатьох нормативно-правових актах, зокрема у Кримінальній конвенції про боротьбу з корупцією (2006 р.), Цивільній конвенції про боротьбу з корупцією (2005 р.) тощо.

Кримінальний кодекс України (надалі КК) також приділяє значну увагу корупційним правопорушенням, близько двадцяти статей установлюють кримінальну відповідальність за корупційні злочини, однак окремий розділ, який би був присвячений цим видам кримінальних правопорушень, у КК відсутній.

Для кваліфікації злочину та встановлення відповідальності взагалі важливу роль відіграє суб'єктивна сторона вчиненого діяння.

Основними елементами суб'єктивної сторони у такому випадку є спеціальний суб'єкт та особливість суб'єктивної сторони.

По-перше, наявність спеціального суб'єкта визначено ч. 1 ст. 3 Закону України “Про запобігання корупції” від 14 жовтня

2014 р.: “особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов’язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов’язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов’язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією, – у випадках, передбачених цим Законом; кандидати на пост Президента України та кандидати у народні депутати України, зареєстровані в порядку, встановленому законом...” [2].

По-друге, важливу увагу необхідно приділяти визначенню вини правопорушника, тобто психологічного ставлення до вчинюваних ним дій. У цьому виді злочинів вина характеризується лише прямим умислом, як указує КК України [3].

Отже, при кваліфікації корупційних злочинів слід ретельно досліджувати питання суб’єктного складу, також не меншу увагу потрібно приділяти з’ясуванню наявності інших елементів суб’єктивної сторони, зокрема встановленню мотиву злочину та визначенню його мети, що в окремих випадках КК України встановлює як спеціальну мету.

Список використаних джерел

Кримінально-правова характеристика корупційних злочинів : мультимедійний навчальний посібник. Київ : НАВСУ. URL: <https://uz.dsp.gov.ua/images/pdf/korup/krimpr.pdf>

Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2314-14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>